

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Information gällande genomströmning av elever i studieväg 1

Förslag till beslut

Informationen tas emot

Sammanfattning

För att öka möjligheterna för elever på studieväg ett att nå sina studiemål samt integrations- och arbetslivsmål presenteras här statistik och åtgärder som påbörjats under året.

På studieväg ett går elever som saknar skolbakgrund och i många fall även en fungerande litteracitet även på sitt modersmål. De åtgärder vi vidtar syftar till att i högre grad än tidigare ge lärarna möjlighet att låta eleverna studera med hjälp av den pedagogik som bäst främjar just dessa elever. Vi strävar också efter att ännu tidigare i utbildningen kunna koppla lärandemål till praktikperioder, för elever med utbildningsplikt.

Vi lutar oss mot forskning, beprövad erfarenhet samt de ekonomiska ramar som definierar våra möjligheter att låta dessa elever lyckas i sin strävan att skapa ett gott liv i Sverige med tillräckligt gott kommunikativt och ändamålsenligt språk.

Ärendebeskrivning

Rapporten visar statistik samt åtgärder som är att se som den handlingsplan som efterfrågas. Frågeställningen lyder enligt följande,

”Jag har från olika håll fått uppfattningen att elever som går Spår 1 inom SFI (för nyanlända med svag eller ingen utbildningsbakgrund,) klarar sin SFI-utbildning märkbart sämre jämfört med andra inom SFI. Inför etablering på arbetsmarknaden och ett fortsatt bra liv i det gotländska samhället är detta självklart olyckligt. Kvinnor har i högre grad svag utbildningsbakgrund än män. Den som aldrig gått i skolan och av tradition förväntas ta hand om hem och barn riskerar att bli ytterligare isolerad om den grundläggande SFI-undervisningen inte ger resultat. Jag vill därför att förvaltningen uppdras att till nämnden redovisa resultaten inom SFI spår 1 under den senaste femårsperioden samt föreslår en åtgärdsplan för hur resultaten kan förbättras.”

Region Gotlands sfi har för närvarande på studieväg 1, 40 elever inskrivna. De är fördelade på olika kurser och omfattning, vilka kan vara en del av heltidskurs, flexkurs, kvällskurs eller kombinationsutbildning.

Tabell antal elever på studieväg ett

	2020		2021		2022		Kommentarer
Antal elever (kalenderår)	84		86		96		Pandemi 2019 mars - 2022 feb, kurser: Alfa, A, B, C och D. Heltid, Flex, Deltid, Kväll, Komb.
Avbrott	2	2,4%	14	16,3%	17	17,7%	Orsaker: Arbete/praktik, flytt, annan utbildning, ej angivet skäl, föräldraledig, får ej/A-kassa, övrigt.
Betyg	5	6,0%	9	10,5%	8	8,3%	

Statistik för vuxenutbildningen Gotland är hämtad ur det skoladministrativa systemet Edlevo. 2020 byttes det skoladministrativa systemet ut varpå vi inte kommer åt data från 2019 och tidigare.

Tabell 2, Betyg och avbrott per kurs.

Kurs	Elever höst 2023 (antal)	Betyg 2020	Betyg 2021	Betyg 2022	Avbrott 2020	Avbrott 2021	Avbrott 2022
1A	26	1	5	1	1	6	7
1B	5	2	2	2	1	7	4
1C	7	0	2	2	0	1	6
1D	2	0	0	3	0	0	0

Tabellen visar progressionen i studieväg 1. Avbrotten är relativt få och flera är pga. att människor går ut i arbete, vilket vi ser som positivt. Att

det är så få elever i 1D har däremot gett anledning till det förändringsarbete som pågår.

På studieväg 1 går elever utan tidigare skolbakgrund, vilket leder till att det tar längre tid för dessa elever att klara målen för de olika kurserna än för elever med studievana /-erfarenhet. Vår strävan är dock att stötta alla våra elever, för att optimera deras möjlighet att tillägna sig ett fungerande språk för att kunna delta i samhälls- och arbetsliv.

Åtgärder vi tidigare infört:

- Formulerade en förstelärartjänst med start augusti 2022, "Sfi i utveckling", med uppdrag bland annat att lyfta de olika pedagogiker som behövs, och de olika krav som ställs för att undervisa i olika studievägar. Uppdraget pågår i sammanlagt tre år.
- Inlett ett samarbete med Skaparverkstan (via Studieförbundet Vuxenskolan), som vi hoppas kunna fortsätta i höst. Syftet är att arbeta med språkinläringen kopplat till praktiskt arbete/skapande/handarbete.
- Lagt in sex lärartimmar per vecka med syfte att frigöra tid och därmed skapa utrymme för att utveckla undervisningen i studieväg 1.
- Kopplat till förra punkten: öppnat upp för, och skapat en början till omorganisering av kurserna: 1a-alfa, 1ab, 1bc. Därigenom vill vi skapa en högre grad av flexibel genomströmning av eleverna, för att motverka att elever fastnar i en kurs pga. av någon enskild förmåga, till exempel
- Vi har lyft ut 1C-elever från den tidigare 1-2C och beslutat att organisera efter studieväg istället för kurs, för att på så sätt möjliggöra att eleverna i högre grad får stöd och undervisning

med den pedagogik de bäst behöver, snarare än kursmål. Av ekonomiska skäl går det inte att renodla kurserna helt och hållet. Ibland bjuder också elevantalet att det är bättre att samundervisa än att hålla isär grupper, då inläringen gagnas av dynamiken i en grupp med mer bredd.

- Anställt språkstöd på flera olika modersmål, för punktinsatser som orienteringskursen läxläsning, samt som stöd i introduktionskursen och andra nybörjarkurser bland annat. Språk: arabiska, dari, ukrainska, somaliska. Vi önskar även kunna anställa en tigrinjatalande person.
- Orienteringskursen "tala" för elever med utbildningsplikt är nu på 3x1h per vecka, för att öka frekvensen. Tidigare 2x1,5h per vecka.
- Praktksamordnare – För att se om vi i högre grad kan öka förutsättningarna för en effektivare språkinläring även på en elevs praktikplats, har vi sökt och fått beviljat medel från Länsstyrelsen för projektet Praktksamordnare på sfi. Praktksamordnarens uppgift är att organisera för de sammanhållna studieplanerna för elever med utbildningsplikt, och vara en länk mellan eleven, läraren och praktikplatsen då en av dessa går ut på praktik, och även ansvara för uppföljning och dokumentation.
- SYV – för att stärka arbetet med de individuella studieplanerna som ska ligga till grund för undervisningen, samt för att i högre grad möjliggöra för studie- och yrkesvägledaren att närvara vid till exempel skapandet av individuella studieplaner och vid framtagandet av de sammanhållna planeringarna, har vi utökat Studie- och yrkesvägledartjänsterna med ytterligare en 50%

tjänst. Den tiden riktas mot arbetet med sfi-eleverna i första hand.

Vuxenutbildningen bedömer att åtgärderna kommer få verkan. Det är ett ständigt pågående arbete att tillmötesgå varje elevs individuella förutsättningar och behov i kombination med arbetsmarknadens och samhällets krav och behov. Elevgruppen är inte homogen och saknar helt eller delvis tidigare skolbakgrund, vilket är en stor utmaning. Det kan därför ta tid innan vi ser tydliga märkbara tendenser på ökad genomströmning.

Förslag på ytterligare åtgärder för att öka möjligheterna ytterligare till ökat genomströmning.

- Resultat från framgångsrika skolor visar ofta att det inte alltid är mer resurser som behövs, utan att det viktiga är vad man gör med de resurser man har. Med anledning av det omorganiserar vi undervisningsgrupperna till viss del, som beskrivits ovan. Något som dock skulle stärka och underlätta våra mest studieovana elevers språkinläring, och som innebär att ytterligare resurser skulle behöva skjutas till utifrån, är resurser för språkstödjare/modersmåslärare på flera olika språk. Forskning visar att man bygger det nya språket på sitt starkaste språk, och avsaknaden av möjlighet att kunna tillgodose de behov som finns gör att inlärningsprocessen blir längre.
- Det behov av en praktksamordnare som vi sett, gör att vi har anledning av tro att en ökad helhetssyn på sfi-eleven, där sfi-studierna är en del av integrationen och där övriga delar bör pågå parallellt (praktik/arbete/identitetsskapande/hälsa) i högre

utsträckning än idag skulle gagna framför allt studieovana elever och deras progression. Behov är att vi gärna ser en förstärkning av resurser för uppdrag att sfi, arbetsliv och etablering, arbetsförmedlingen med flera åläggs att stärka och tydliggöra sitt samarbete mellan varje person ytterligare.

Beslutsunderlag

Frågeställning Ärende GVN § 38 övrigt ärende.
Förvaltningens tjänsteskrivelse, 2023-08-17

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Hanna Sällström Jonasson
tf utbildningsdirektör